

Ką reikėtų žinoti apie ligoninę? Dažniausi tėvų klausimai ir atsakymai.

Konsultuoja Vaikų ligoninės, VšĮ VUL Santariškių klinikų filialo direktoriaus pavaduotoja valdymui vaikų ligų gydytoja Sigita Burokienė

Jeigu vaikui staiga šoktelėjo aukšta temperatūra ar prasidėjo stiprūs pilvuko skausmai, tėvams neramu ir nori vežti į ligoninę, kaip geriau tai daryti: vežti patiems ar kviešti greitąją pagalbą? Kaip greičiau?

Visi vaikai – ir atvykę greitosios pagalbos automobiliu, ir atvežti pačių tėvelių pirmiausia patenka į pagalbos pirmumo kabinetą, kuriame speciali slaugytoja įvertina paciento būklę, traumos ar ligos priežastį ir kaip skubiai jam turi būti suteikta pagalba. Visiems atvykusiems suteikiamas tam tikros spalvos kodas, kuris pažymimas paciento kortelėje. Jei paciento būklė labai sunki ir būtina skubi gydytojo apžiūra, jo kortelė pažymima raudonos spalvos kodu ir jis keliauja į intensyviosios terapijos skyrių. Jei pacientas po apžiūros gauna geltoną kortelę, tai rodo, kad turi būti apžiūrėtas per 1 val. nuo atvykimo. Žalia kortelė reiškia, kad gydytojas turi apžiūrėti pacientą per tris valandas nuo atvykimo, t. y. jei eilėje yra sunkesnės būklės pacientų, tai jie bus priimti ir apžiūrėti pirmiau nei žalią kortelę turintys pacientai. Atvykimo į ligoninę būdas nesuteikia pirmumo teisės.

Kaip pasirinkti, į kurią gydymo įstaigą vykti vaikui staiga sunegalavus? Artimiausią?

Jeigu bėda nedidelė ir skubioji pagalba nebūtina, pavyzdžiui, šoktelėjo temperatūra, keliskart išvėmė, ką nors suvalgė, bet būklė gana gera, jis guvus, žaidžia, geria skysčių, noriai bendrauja ir pan., tai pagalbą turėtų suteikti pirminio lygio gydytojas – šeimos ar vaikų gydytojas poliklinikoje. Vakaraus, naktimis ir savaitgaliais toks gydytojas nedirba, tačiau visos poliklinikos yra pasirašiusios sutartis su kitomis gydymo įstaigomis, kurios teikia pagalbą visą parą. Kiekvienas šeimos gydytojas turėtų informuoti savo pacientus, kur kreiptis, jei bėda nutinka tuo laiku, kai poliklinika

nedirba. Jei gydytojas neinformuoja, pati mama turi to paklausti. Ir vaikui staiga sunegalavus naktį ar savaitgalį vykti į tą gydymo įstaigą, su kuria poliklinika yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį.

Jei tėveliai kreipiasi į įstaigą, su kuria jų poliklinika nepasirašiusi sutarties, už suteiktas paslaugas gali tekti susimokėti. Visose ligoninėse nemokamai teikiama tik skubi būtinoji pagalba. Skubiosios pagalbos sąrašas yra griežtai reglamentuotas.

Jei tėveliai nežino, kaip vertinti vaiko būklę, galima pasiskambinti į Greitosios pagalbos centrą ar artimiausią vaikų priėmimo skyrių ir pasikonsultuoti.

Ar tiesa, kad visi į priėmimo skyrių atvežti sunegalavę ikimetinukai yra guldomi į ligoninę?

Praktiškai visada guldomi naujagimiai ir kūdikiai iki trijų mėnesių. Ar bus paguldytas vyresnis kūdikis (vaikas), priklauso nuo jo sveikatos būklės.

Jei ir po apžiūros nelabai aišku, reikia guldyti į ligoninę ar ne, toks pacientas gali būti paguldytas ne į skyrių, o į specialią stebėjimo palatą, kurioje su vienu iš tėvų gali likti ir būti stebimas nuo 4 iki 24 val.

Ar visi vaikai į ligoninę guldomi kartu su vienu iš tėvų? Už nakvynę ligoninėje, maistą slaugančiam asmeniui reikia mokėti ar ne?

Vaikai iki 3 m. į ligoninę visada guldomi su vienu iš tėvų. Slaugantis asmuo nemokamai gauna atskirą lovą, pusryčius ir vakarienę. Jei pageidauja gauti pietus, gali juos užsisakyti iš ligoninės virtuvės ar ligoninės kavinukės. Už pietus teks susimokėti. Apie tai reikia informuoti palatos slaugytoją.

Kartais, kai ligoninė yra perpildyta, pavyzdžiui, esant užkrečiamųjų ar kvėpavimo takų ligų pikui, atskiros lovos slaugančiam asmeniui skirti negalime, tenka atsiprašyti mamų.

Jei vaikutis guli intensyviosios terapijos skyriuje, dieną mama ar kitas slaugantis asmuo šalia jo gali būti tiek, kiek reikia, tačiau likti šalia vaikučio naktį nėra galimybių. Su gydytoju galima suderinti, kad kol šalia mažylio nėra tėvų, jam nebus atliekamos jokios intervencinės procedūros

ir t. t.

Ar primaitinami ligoniukai turi galimybę valgyti įprastą, mamos virtą košelę, jei atsisako gamintos ligoninės virtuvėje? Ar yra galimybė gaminti maistą ligoninėje?

Negaliu pasakyti, kaip yra kitose ligoninėse, bet mūsų ligoninės kiekviename skyriuje yra patalpa, kurioje slaugantys asmenys gali pašildyti iš namų atsivežtą maistą, išvirti košytę ar išsivirti kavos.

Ar vaiko slaugantis asmuo turi teisę pasireguliuoti tvarką palatoje taip, kaip jam labiau patinka, patogiau?

Mama turi teisę, jei tai įmanoma, perstumti staliuką ar spintutę į kitą pusę ir pan. Tačiau jei palatoje yra daugiau žmonių, būtina paisyti ir jų norų, ramybės bei patogumo. Jei palatoje gulinčių asmenų poreikiai ir norai pernelyg skirtingi ir nesutariama, pavyzdžiui, kaip dažnai vėdinti palatą, nes vienam karšta, o kitam šalta, turėtų įsikišti ligoninės personalas ir padėti rasti sutarimą.

Su palatos higienos taisyklėmis, vidaus tvarka ir pan. mamas turi supažindinti palatos slaugytoja.

Kaip skirstomi vaikai į palatas?

Tenka apgailestauti, kad kol kas ligoninėse nėra pakankamai vienviečių palatų ir kol taip yra, pacientai į didesnes palatas grupuojami pagal ligas. Pavyzdžiui, Vaikų gastroenterologijos skyriuje, kuriame guli žarnyno ligomis sergantys vaikai, tirinama, kokia bakterija ar virusas yra ligos sukėlėjas ir į vieną palatą guldomi vaikai, kurių ligos sukėlėjas yra tas pats virusas ar bakterija. Jei vaikas serga rotavirusu, tai į jo palatą bus paguldytas taip pat rotavirusu užsikrėtęs vaikas.

Kol nėra aišku, kas sukėlė ligą, gali būti, kad vienoje palatoje kurį laiką gulės vaikai, kurių ligas sukėlė skirtingi virusai ar bakterijos, todėl tėvai yra prašomi laikytis higienos taisyklių, tinkamai praustis rankas, nesidalyti asmeniniais daiktais, vaikų žaislais ir t. t.

Kiek man žinoma, yra taisyklė, kad su ligonėliu iš palatos negalima išeiti į koridorių. Kam skirti žaidimų kambariai, jei ligoniukas negali

išeiti iš palatos?

Žaidimų kambariai skirti ilgai ligoninėje gulintiems pacientams, sergantiems onkohematologinėmis, sunkiomis lėtinėmis ligomis, laukiantiems operacijų, sveikstantiems po traumų ir pan.

Ne visiems ligoniukams negalima išeiti į koridorių, tai priklauso nuo to, koks jam paskirtas gydymosi režimas. Jei serga užkrečiamąja liga, išeiti į koridorių leidžiama tik būtiniausiu atveju, pavyzdžiui, kai reikia atlikti procedūrą.

Jei oras geras, o vaikutis neturi temperatūros, ar mama gali išsivesti jį į lauką?

Jei vaikas neturi užkrečiamosios ligos požymių, jam nepakilusi temperatūra, mama ar kitas slaugantis asmuo jį gali išvesti į lauką, pranešęs apie tai skyriaus personalui. Svarbu, kad tuo metu nebūtų numatytų procedūrų.

Ar turi teisę mama lydėti savo vaiką į visas procedūras, kurios jam atliekamos?

Mama gali būti su vaiku, kai jam atliekamos procedūros, žinoma, jei jos atliekamos ne operacinės sąlygomis, o procedūrų kabinete, pavyzdžiui, imamas kraujas, statomas kateteris ir pan.

Tačiau kartais mama jaudinasi, nerimauja net labiau nei vaikas, ir tada personalui tenka daugiau dėmesio skirti ne vaikui, o verkiančiai mamai, ją raminti. Todėl prieš kiekvieną procedūrą personalas turėtų pasikalbėti su mama ir kartu nuspręsti, kaip geriau bus vaikui: jei mama bus šalia ar jei palauks koridoriuje.

Tenka girdėti, kad kartais dėl tam tikrų įsitikinimų tėvai atsisako atlikti vieną ar kitą procedūrą ar net gydymo. Kaip elgiasi gydytojai?

Gydančio gydytojo pareiga – aptarti su mama visą tyrimų, gydymo planą, kas bus daroma, kodėl to reikia ir ko tikėtis. Kartais tenka įdėti daug pastangų mėginant įtikinti tėvus, kad jų vaikui reikalingas kaip tik toks gydymas, koks yra paskirtas. Tokiais atvejais šaukiamas gydytojų konsiliumas, kuriame dalyvauja mažiausiai trys gydytojai, ir jei jie

patvirtina, kad, pavyzdžiui, gelbstint vaiko gyvybę reikia perpilti kraują, tai taip ir daroma. Svarbesnis visada yra vaiko interesas, o ne tėvų įsitikinimai.

„Kodėl vaiką laiko ligoninėje penkias dienas, jei neskiria jokio gydymo, tik stebi?“ – klausia viena mama. Ar gali mama pasiprašyti iš ligoninės ją ir vaiką išleisti anksčiau?

Mama turėtų išsiaiškinti su gydančiu gydytoju, kodėl jos jau lyg ir sveikas vaikas dar turi likti ligoninėje. Pavyzdžiui, vaikui, kuris į ligoninę buvo paguldytas dėl gausaus viduriavimo, žarnyno ligų, gali būti skirta speciali dieta, kurios beveik neįmanoma laikytis namuose. Svarbu suprasti, kad mažiesiems ligoniukams reikia vartoti daug skysčių, tačiau ligoninėje jie gauna ne tik paprasto vandens ar arbatėlių, bet specialių, suderintų skysčių, be to, stebimos išmatos, šlapimas ir t. t.

Jei mama dėl kokių nors priežasčių būtinai nori išvažiuoti su vaiku iš ligoninės anksčiau, turi pasirašyti dokumentą, kad atsisako gydymo ir palieka ligoninę. Jei gydymas baigtas ir vaikas yra beveik sveikas, jokių priemonių nebus imamasi. Tačiau jei tęsti gydymą yra būtina, jį nutraukus vaiko būklė gali pablogėti, kreipiamasi į Vaiko teisių tarnybą, prašoma stebėti šeimą.

Gydytojas savo pacientus lanko gana anksti ryte, o vaikas miega. Ar mama turi teisę prašyti gydytojo vaikučio nekelti ir leisti jam išsimiegoti, paprašyti, kad ateitų apžiūrėti vėliau?

Jei yra galimybė, kad gydytojas ateitų į vizitavimo pabaigą, leistų vaikučiui pamiegoti ilgėliau, mama gali to paprašyti. Svarbu, kad mama ir gydantis gydytojas kalbėtųsi, bendradarbiautų. Juk gali būti, kad gydytojo laukia operacija ir jis negalės ateiti vėliau apžiūrėti vaikučio.

Kartais mama nelabai supranta, ką gydytojas jai aiškina apie vaikučio būklę, o apmąščius kyla labai daug klausimų, kurie kelia nerimą. Ar turėtų laukti kito jo apsilankymo, ar turi galimybę (teisę) užsukti pas gydytoją į kabinetą ir visko išsiklausinėti?

Apie tai, kad mama nori pasikalbėti su gydytoju, paprasčiausia būtų informuoti slaugytojų postą ar palatos slaugytoją, ir gydytojas bus pakviestas. Patarčiau mamai ant lapelio susirašyti visus rūpimus klausimus, kad kalbėdamasi su gydytoju nepamirštų ko norėjo svarbaus paklausti.

Ar gali sesutė išsinešti kūdikį į procedūrą mamos neįspėjusi? Pavyzdžiui, kai mama išėjusi į tualetą?

Taip pasielgti sesutė galėtų nebent gelbėdama vaikučio gyvybę, kai susiklosto labai skubi, ypatinga situacija. Visos procedūros turi būti aptariamoms su mama iš anksto, įspėjama, kada, kas ir kodėl bus atliekama. Jei mamos tuo metu nėra palatoje, slaugytoja turi jos sulaukti.

Jei mama išeina iš palatos ir trumpam palieka vaikutį vieną, apie tai turi pranešti slaugytojų postui.

Kartais, patekusios į ligoninę, mamos negali nutraukti savo darbo, tad atsiveža į ligoninę kompiuterį ar tvarko reikalus telefonu. Ar galima palatoje, ypač jei joje guli daugiau mamų su vaikais, kalbėti telefonu, jungtis kompiuterius?

Vieno atsakymo nėra, tai priklauso nuo konkrečių aplinkybių. Jei šalia nėra kito paciento, į tai žiūrima atlaidžiau, bet jei yra daugiau žmonių ir tai akivaizdžiai trukdo kitiems ilsėtis, prašoma nedirbti arba išeiti į koridorių ir pan. Slaugančio asmens pareiga yra pirmiausia žiūrėti vaiką, tenkinti jo poreikius, o dirbti ar tenkinti savo poreikius galima tik tada, kai vaikas miega.

DAIKTŲ LAGAMINĖLIS

Vaiko dokumentas su jo asmens kodu, kompensuojamųjų vaistų knygelė.

Higienos reikmenys: muiliukas, rankšluostis, vienkartinės servetėlės, dantų šepetėlis, dantų pasta.

Slaugančiam asmeniui reikia šlepečių, patogių ir švarių dieninių drabužių ir pižamos.

Komplektas švarių viršutinių ir apatinių drabužėlių vaikučiui perrengti, kojinitės, pižama.

Kūdikio buteliukas, žindukas, mišinukas (jei juo maitinate) ar specialūs maisto produktai (jeigu tokius vartojate), sauskelnės.

Jei taip nutiktų, kad į ligoninę paguldytų labai netikėtai ir neturėtumėte jokių daiktų, būtiniausiai aprūpins ligoninė.

Eglės Čepavičienės tekstas

